

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
YOSHLAR SIYOSATI VA SPORT VAZIRLIGI**

**JISMONIY TARBIYA VA SPORT BO‘YICHA MUTAXASSISLARNI QAYTA
TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI FARG‘ONA FILIALI**

**“Olimpiya bilim asoslari”
moduli**

2-MAVZU:

**ZAMONAVIY OLIMPIYA HARAKATINING QAYTA
TIKLANISHI**

P.f.b.f.d. (PhD) Norqulov Doniyor Raxmiddinovich

R E J A:

1. Olimpiya o'yinlarini qayta tiklash g'oyasining rivojlanishi va hayotga tatbiq etilishi.
2. Xalqaro Olimpiya qo'mitasi

OLIMPIYA O‘YINLARINI QAYTA TIKLASH G‘OYASINING RIVOJLANISHI VA HAYOTGA TATBIQ ETILISHI

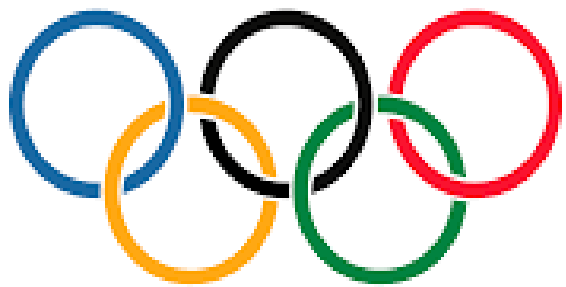
PER DE KUBERTEN

Per de Kubertenning asosiy maqsadi Olimpiya harakatiga boshidan xalqaro maqom berishdan iborat edi. Per de Kuberten o‘z maqsadi yo‘lida Yevropa bo‘ylab safarlar uyushtiradi.

FRANSIYANING PARIJ SHAHRIDA JOYLASHGAN SORBONNA UNIVERSITET

1892-yil 25-noyabrda o‘zining mashhur *“Olimpizmning uyg‘onishi”* ma‘ruzasini sorbonna universitetida o‘qib eshittiradi.

INTERNATIONAL
OLYMPIC
COMMITTEE

XALQARO OLIMPIYA QO'MITASI (XOQ).

1894-yil 16-23-iyun kunlari Per de Kuberten Olimpiya o'yinlarini tiklash tarafdorlarini Parijdagi Sorbonna universitetiga to'playdi va I Xalqaro sport kongressini tashkil qiladi. I Kongressda Per de Kuberten 13 ta davlatdan kelgan 72 ta vakillar qatnashdi, 21 ta davlat o'z roziligini yozma ravishda yuborgan edi. Per de Kuberten kongressda Xalqaro Olimpiya qo'mitasini (XOQ) ta'sis etish taklifini kiritadi va *1894-yil 23-iyunda Xalqaro Olimpiya qo'mitasi (XOQ)* tashkil etiladi.

OLIMPIYA KUNI

Shu boisdan 23-iyun sanasi har yili butun danyoda qiziqish bilan kutiladigan bayram *“Olimpiya kuni”* sifatida nishonlanadi.

Xalqaro Olimpiya qo‘mitasi (XOQ) tarkibiga 12 ta davlatdan 14 ta vakillar kiritilgan. I Kongress 1894-yil 16-23-iyungacha o‘tkazilgan va unda to‘rtta asosiy masala muhokama qilingan:

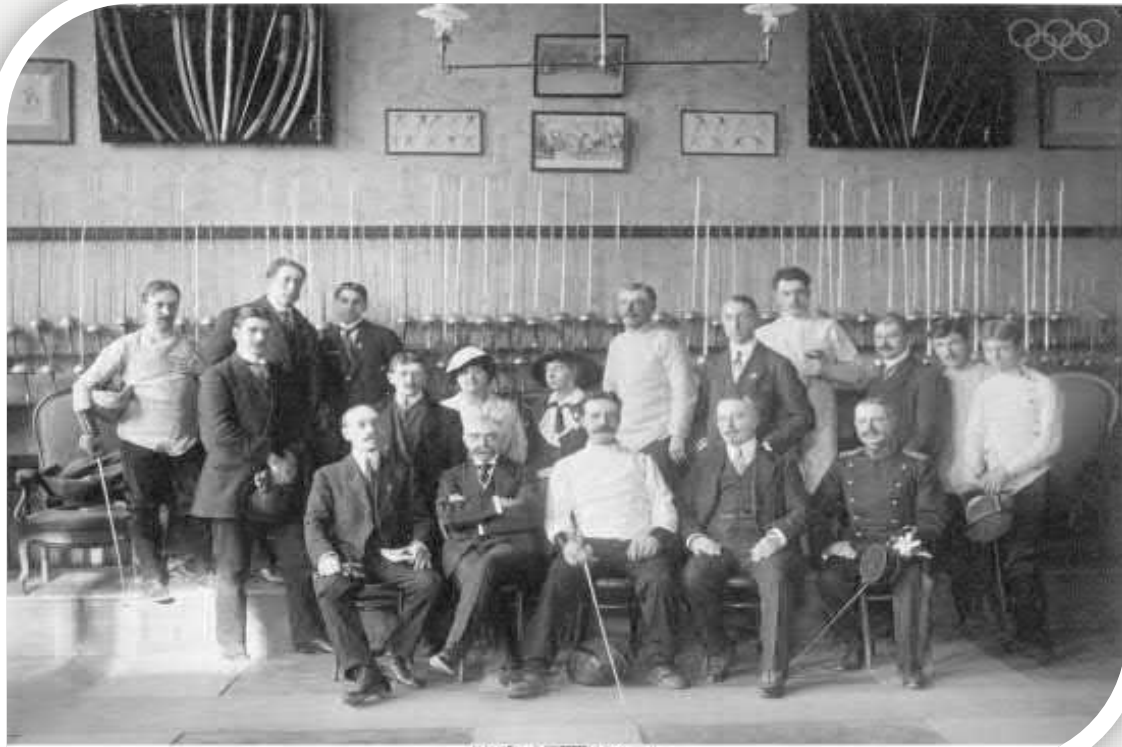
Havaskorlik va professional sporti haqida

Olimpiya o‘yinlari qayta tiklash to‘g‘risida

Olimpiya o‘yinlarining dasturi va uni o‘tkazish tartiblari

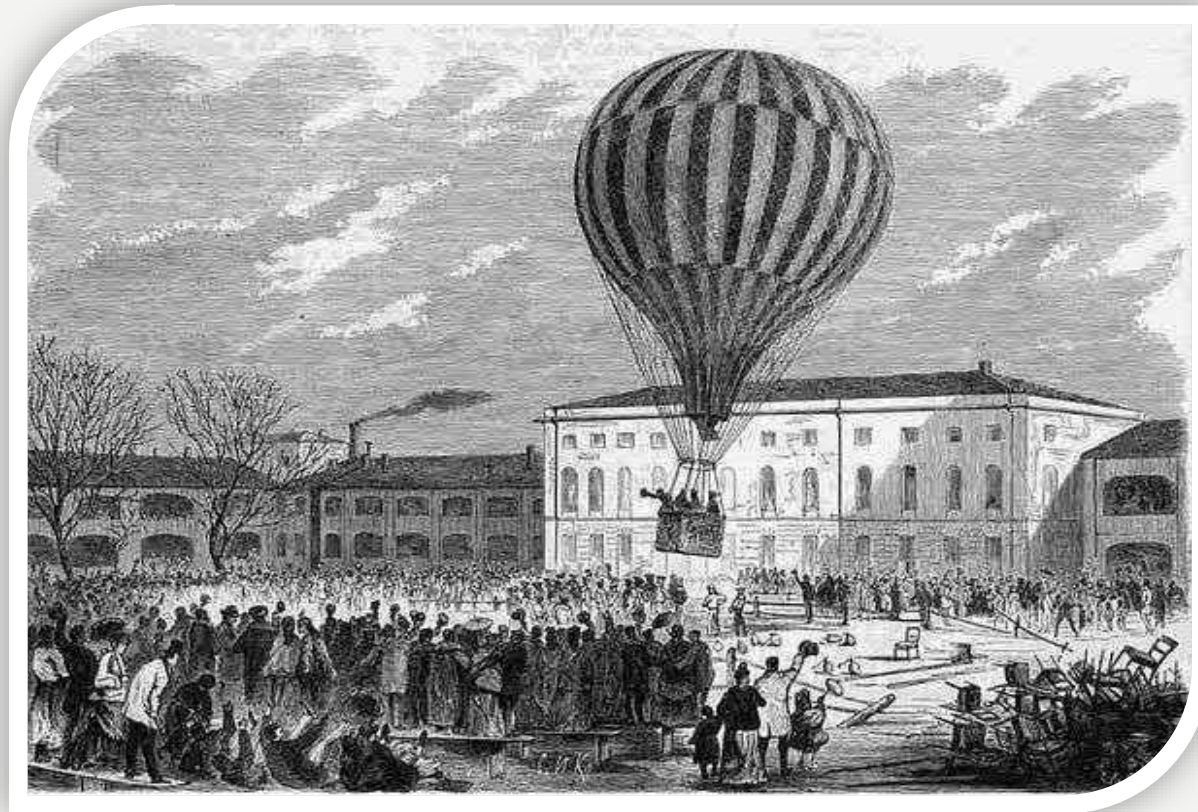
Xalqaro Olimpiya qo‘mitasining tarkibi to‘g‘risida

I Kongress Xalqaro Olimpiya harakatida muhim ahamiyatga ega bo‘lgan.

XALQARO OLIMPIYA QO'MITASI VAKILLARI

Per de Kuberten birinchi zamonaviy Olimpiya o'yinlarini 1900-yilda Parij shahrida o'tkazishni taklif qilgan edi. Biroq Gretsiya vakili – taniqli shoir, tarjimon va jamoat arbobi Demetrius Vikelas Olimpiadani olti yil kutib o'tirmasdan, birinchi zamonaviy Olimpiya o'yinlarini 1896-yilda o'tkazish to'g'risida qaror chiqarishga ishtirokchilarni ko'ndiradi.

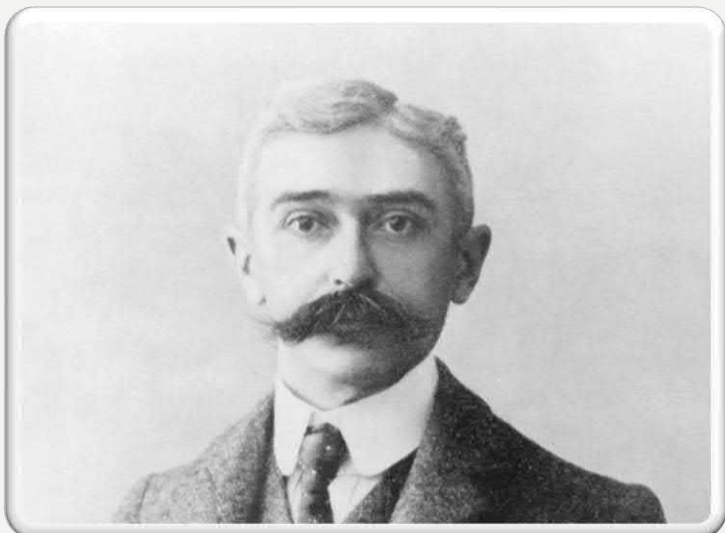

Kongressda Per de Kubertenning do'sti Demetrius Vikelasning fikri ma'qullangan va birinchi zamonaviy Olimpiya o'yinlari qadimgi o'yinlarning davomi sifatida Gretsiyada o'tkazilishiga kelishilgan. Kongressga tashrif buyurgan ikki mingga yaqin delegat birinchi zamonaviy Olimpiya o'yinlarini Gretsiya poytaxti Afina shahrida o'tkazish to'g'risidagi qarorni bir ovozdan qabul qiladi va 1896-yilda o'tkaziladi.

Demetrius Vikelas

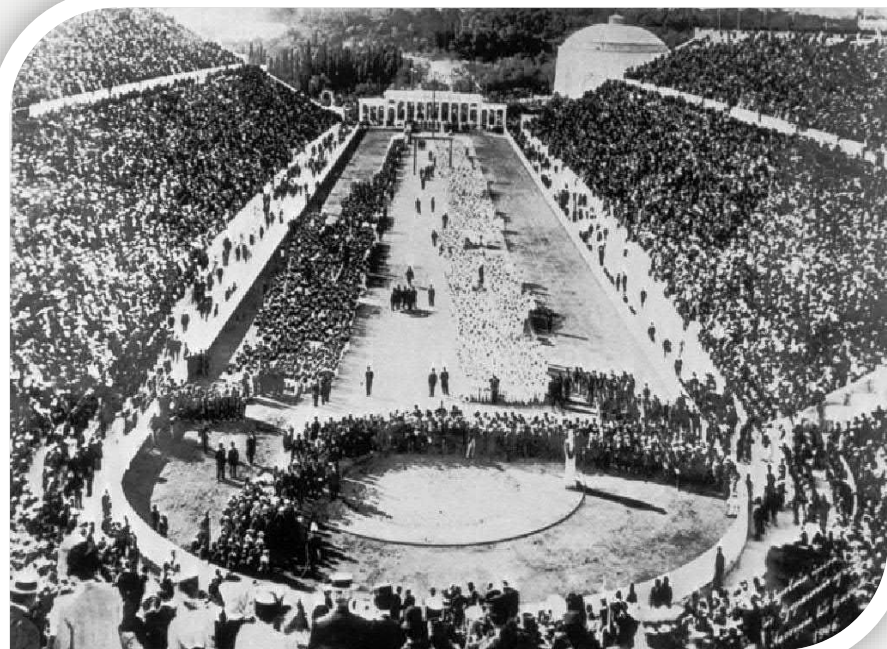
*XALQARO OLIMPIYA QO'MITASINING
BIRINCHI PREZIDENTI DEMETRIUS VIKELAS*

*XALQARO OLIMPIYA QO'MITASINING
BIRINCHI BOSH KOTIBI PER DE KUBERTEN*

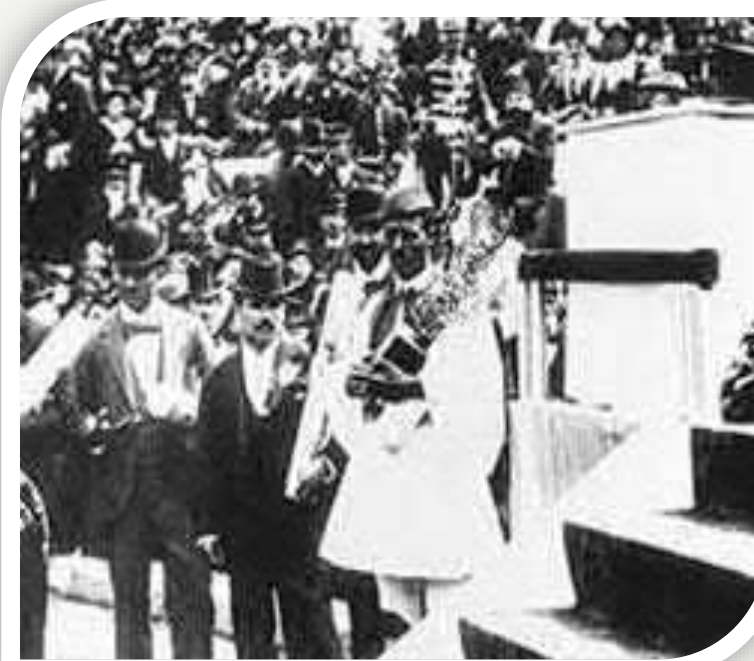
I Kongressda Xalqaro Olimpiya qo'mitasi tashkil qilingandan so'ng 1894-yil 23-iyun kuni birinchi Prezidenti etib gretsiyalik shoir, tarjimon va jamoat arbobi Demetrius Vikelas saylanadi. U 1896-yilgacha, ya'ni birinchi Olimpiada o'yinlari yakunlanguniga qadar Xalqaro Olimpiya qo'mitasiga rahbarlik qiladi. Xalqaro Olimpiya qo'mitasining Bosh kotib lavozimiga baron Per de Kuberten tayinlanadi.

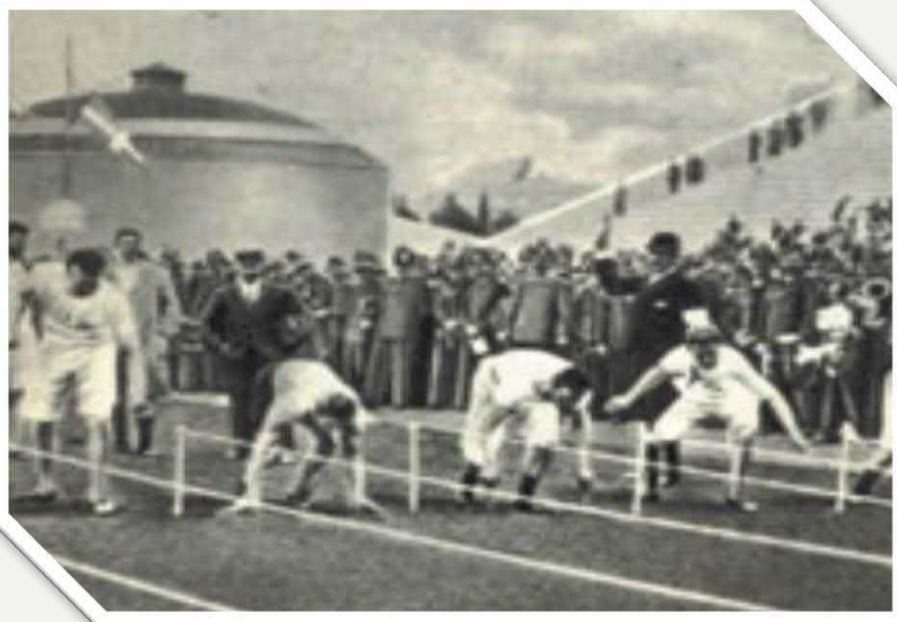
BIRINCHI ZAMONAVIY OLIMPIYA O'YINLARINING OCHILISH MAROSIMI (AFINA 1896-yil)

Birinchi zamonaviy Olimpiya o'yinlari Afina shahrida 1896-yil 6-aprel kuni *Marmar* stadionida *80 ming* tamoshabin ishtirokida ochildi.

Unda *14 mamlakatdan 241 atlet* qatnashgan. Mazkur musobaqa Qadimgi Yunoniston davridan buyon eng yirik va keng qamrovli sport bellashuviga aylangan.

OLIMPIADA DASTURIGA KIRITILGAN QILICHBOZLIK VA YENGIL ATLETIKA MUSOBAQALARI

6-15 aprel kunlari sportning
9 turi: **kurash, velopoyga, yengil
atletika, suzish, sport gimnastikasi,
merganlik, tennis, og‘ir atletika va
qilichbozlik** bo‘yicha bahs olib
borilgan.

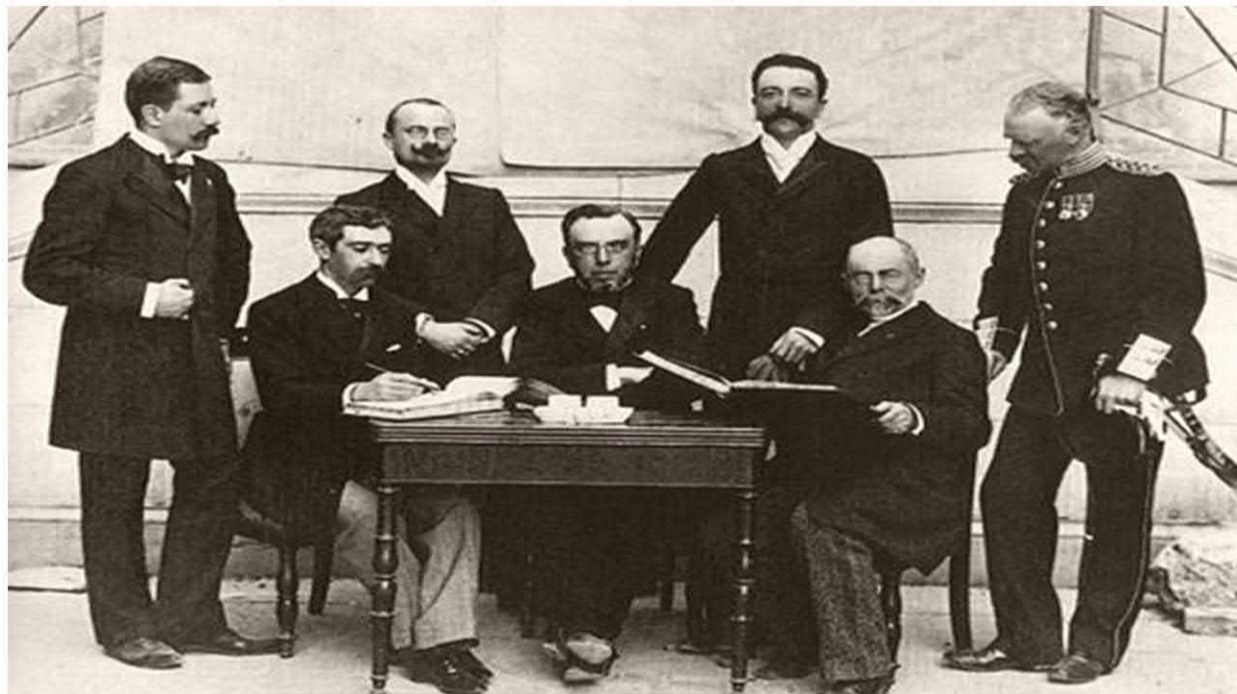
43 komplekt medallar egalariga
topshirilgan.

G‘oliblarga kumushdan, ikkinchi o‘rin
egalariga bronzadan tayyolangan

YOZGI OLIMPIYA O‘YINLARI

Yil	O‘yinlar	O‘tkazilgan joyi	Davlatlar	Sportchilar	Sport turlari	Medallar	I-o‘rin egalagan davlatlar
1896	I	Afina	14	241	9	43	AOSH
1900	II	Parij	24	997	19	85	Fransiya
1904	III	Sent-Luis	12	651	16	94	AOSH
1908	IV	London	22	2008	22	110	Angliya
1912	V	Stokgolm	28	2407	14	102	AOSH
1916	VI	Berlin	O‘tkazilmagan				
1920	VII	Antverpen	29	2626	22	154	AOSH
1924	VIII	Parij	44	3089	17	126	AOSH
1928	IX	Amsterdam	46	2883	14	109	AOSH
1932	X	Los-Andjeles	37	1332	14	117	AOSH
1936	XI	Berlin	49	3963	19	129	Germaniya
1940	XII	Xelsinki	O‘tkazilmagan				
1944	XIII	London	O‘tkazilmagan				
1948	XIV	London	59	4104	17	136	AOSH
1952	XV	Xelsinki	69	4955	17	149	AOSH
1956	XVI	Melburn	72	3314	17	151	SSSR
1960	XVII	Rim	83	5338	17	150	SSSR
1964	XVIII	Tokio	93	5151	19	163	AOSH
1968	XIX	Mexiko	112	5516	18	172	AOSH
1972	XX	Myunxen	121	7134	21	195	SSSR
1976	XXI	Monreal	92	6084	21	198	SSSR
1980	XXII	Moskva	80	5179	21	203	SSSR
1984	XXIII	Los-Andjeles	140	6829	21	221	AOSH
1988	XXIV	Seul	159	8391	23	237	SSSR
1992	XXV	Barselona	169	9356	25	257	MDH
1996	XXVI	Atlanta	197	10318	26	271	AOSH
2000	XXVII	Sidney	199	10651	28	300	AOSH
2004	XXVIII	Afina	201	10625	28	301	AOSH
2008	XXIX	Pekin	204	10942	28	302	Xitoy
2012	XXX	London	204	10568	26	302	AOSH
2016	XXXI	Rio-de-Janeyro	207	12500	28	306	AOSH
2020	XXXII	Tokio	206	11656	33	339	AOSH
2024	XXXIII	Parij					
2028	XXXIV	Los-Andjeles					

XALQARO OLIMPIYA QO'MITASI (XOQ)

XALQARO OLIMPIYA QO'MITASI ASOSCHILARI

Xalqaro Olimpiya qo'mitasi (XOQ) 1894-yil 23-iyun kuni Per de Kuberten tashabbusi bilan tashkil etilgan. Xalqaro Olimpiya qo'mitasi tarkibiga o'shanda 12 ta davlatdan 14 ta vakillar kiritilgan.

INTERNATIONAL
OLYMPIC
COMMITTEE

*XALQARO OLIMPIYA QO'MITASI
(XOQ)*

Xalqaro Olimpiya qo'mitasi (XOQ) – xalqaro nodavlat tashkilot bo'lib yuridik shaxs maqomi bilan assotsiatsiya shaklida tuzilgan. Xalqaro Olimpiya qo'mitasining vazifasi Olimpiada harakatiga rahbarlik qilishdan iborat. Ammo uni shunchaki emas, balki Olimpiya Xartiyasiga qat'iy amal qilgan holda boshqarish talab etiladi. Xalqaro Olimpiya qo'mitasi uchun aynan ana shunday xususiyat zarur. Chunki hukumatlar har xil bo'lishlari mumkin – yaxshiroq, yomonroq, Olimpizm g'oyalari esa hamisha bir xil – halol va pok.

**XALQARO OLIMPIYA QO'MITASINI ENG KO'P
BOSHQARGAN PREZIDENT PER DE
KUBERTEN**

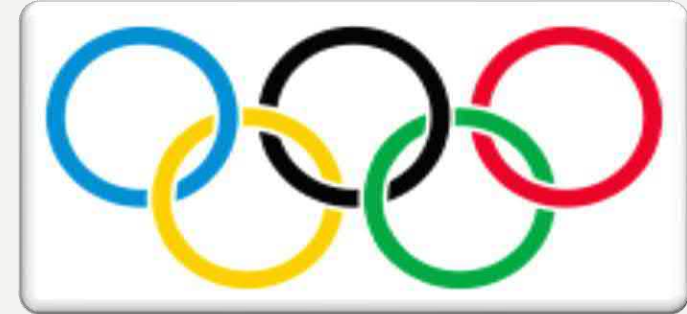
Xalqaro Olimpiya
qo'mitasi a'zolarining
yoshi *18 dan 70 gacha*
chegaralab qo'yilgan.
2003-yildan e'tiboran
Xalqaro Olimpiya
qo'mitasi a'zolari qayta
saylanish huquqi bilan *8-*
yil muddatga saylanadilar

*XALQARO OLIMPIYA QO'MITASINING HOZIRGI PREZIDENTI TOMAS BAX
(2013-yil h.v.)*

Xalqaro Olimpiya qo'mitasi Prezidenti Xalqaro Olimpiya qo'mitasi a'zolari tomonidan yashirin ovoz berish yo'li bilan **8-yil** muddatga saylanadi, bundan keyin **4-yillik** muddatga qayta saylanish imkoniyati mavjud. Xalqaro Olimpiya qo'mitasi Prezidenti barcha sohalarda ushbu tashkilot faoliyatiga rahbarlik qiladi.

OLIMPIYA BAYROG'I VA RAMZI

Xalqaro Olimpiya qo'mitasining Kongressida Olimpiya bayrog'i Per de Kuberten tomonidan ishlab chiqilgan. Olimpiya bayrog'i to'rtburchak shaklidagi oq matoga beshta xalqa joylashtirilgan bo'lib, ular bir-biri bilan tutashgan.

Matoda chegara chiziqlari yo'q.

ZAMONAVIY OLIMPIYA O'YINLARI SHIORI

Yangi shiorning mazmuni shundan iboratki, agar sen tezroq borishni istasang buni yakka holda amalga oshirishing mumkin. Ammo uzoqroqqa borishni istasang, buni birgalikda amalga oshirish lozim.

Xalqaro Olimpiya qo'mitasi tomonidan o'tkazilgan sessiyada o'yinlar shoriga kichik o'zgarish kiritildi. Olimpiya o'yinlari shiori "**Tezroq, Balandroq, Kuchliroq – Birgalikda**" deb nomlandi.

CITIUS - TEZROQ

ALTIUS -
BALANDROQ

FORTIUS -
KUCHLIROQ

CITIUS - TEZROQ

ALTIUS - BALANDROQ

FORTIUS - KUCHLIROQ

TOGETHER - BIRGALIKDA

*OLIMPIYA O'YINLARINING YANGI SHIORI
"TOGETHER – BIRGALIKDA"*

Yangi shiorning mazmuni shundan iboratki, agar sen tezroq borishni istasang buni yakka holda amalga oshirishing mumkin. Ammo uzoqroqqa borishni istasang, buni birgalikda amalga oshirish lozim. Xalqaro Olimpiya qo'mitasi tomonidan o'tkazilgan sessiyada o'yinlar shoriga kichik o'zgarish kiritildi. Olimpiya o'yinlari shiori "Tezroq, Balandroq, Kuchliroq – Birgalikda" deb nomlandi.

OLIMPIYA MASH'ALASI

Mash'ala – Olimpiya o'yinlarining eng muhim belgilaridan biri. Olimpiya o'yinlar ochiladigan shaharda u alanga oldiriladi va ohirigacha yonib turadi.

HAKAMLAR UCHUN PER DE KUBERTEN VA SPORTCHILAR NOMIDAN ESA VIKTOR BOIN QASAMYOD QILGANLAR

Olimpiya qasamyodi – Per De Kuberten har bir Olimpiya o‘yinlarida hakamlar uchun qasamyod qildi. Ochilish marosimlarida bir sportchi barcha sportchilar nomidan qasamyod qiladi. Olimpiya qasamyodi 1920-yilgi Olimpiya o‘yinlari paytida Belgiya sardori Viktor Boin tomonidan qabul qilindi.

OLIMPIYA XALQALARINING RANGLARI

KO'K

YEVROPA

QORA

AFRIKA

QIZIL

AMERIKA

SARIQ

OSIYO

YASHIL

AVSTRALIYA

Xalqalarning ranglari yuqoridan o'ngga qarab **ko'k**, **qora**, **qizil** va pastdan o'ngga **sariq**, **yashil** rangda bo'lib ular yer yuzining beshta qit'asini bildiradi. Olimpiya bayrog'ida tushirilgan tasvirning mohiyati butun dunyoda birlik va hamjihatlikni targ'ib qilishdir. Xalqlar va davlatlar orasidagi o'zaro hamjihatlikni targ'ib qilish, mamlakatlar o'rtasida inoqlikni ta'minlashni nazarda tutadi.

ХАЛҚАРО ОЛИМПИЯ ҚО‘МИТАСИ БИНОСИ. ЛОЗАННА (ШВЕЙСАРИЯ)

Халқаро Олимпиа қо‘митасининг сhtаб-квартираси
Лозанна (ШВЕЙСАРИЯ) шаһрида joylashgan.

XALQARO OLIMPIYA SPORTI TIZIMI

OLIMPIYA SPORTI

XALQARO OLIMPIYA
QO'MITASI

XALQARO SPORT
FEDERATSIYALARI

MILLIY OLIMPIYA
QO'MITALARI

MILLIY SPORT
FEDERATSIYALARI

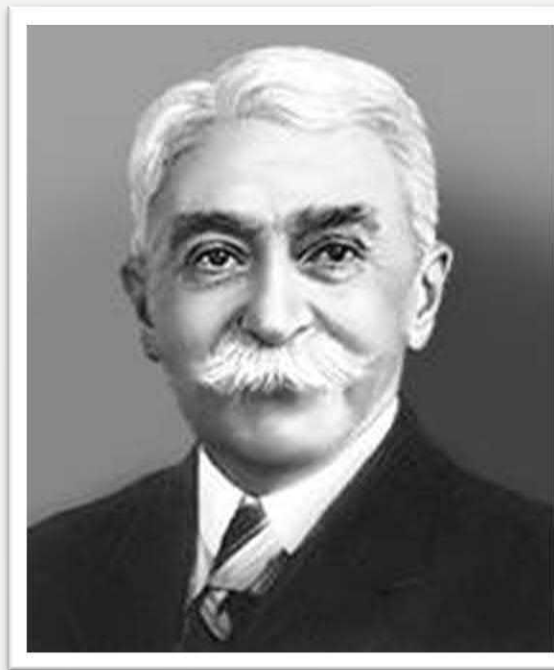
XALQARO OLIMPIYA QO‘MITASI RASMIY TILLARI

Xalqaro Olimpiya qo‘mitasi rasmiy tillari sifatida *ingliz* va *fransuz* tillari tan olingan. Sessiyalarda *fransuz, ingliz, nemis, ispan, rus* va *arab* tillaridan foydalaniladi. Xalqaro Olimpiya qo‘mitasi rasmiy nashrlari va boshqa hujjatlar asosan *ingliz* va *fransuz* tillarida nashr qilinadi.

XALQARO OLIMPIYA QO'MITASI PREZIDENTLARI

	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining birinchi prezidenti - (1894-1896) Demetrius Vikelas – (1835-1908) <u>GRETSIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining ikkinchi va to'rtinchi prezidenti - (1896-1916) - (1919-1925) Baron Per de Kuberten – (1863-1937) <u>FRANSIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining uchinchi prezidenti - (1916-1919 v.b.) Baron Godfrua de Blone – (1869-1937) <u>SHVEYSARIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining beshinchi prezidenti - (1925-1942) Graf Anri de Baye-Latur – (1876-1942) <u>BELGIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining oltinchi prezidenti - (1942-1946 v.b.)-(1946-1952) Yoxannes Zigfrid Edstryom – (1870-1964) <u>SHVESIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining yettinchi prezidenti - (1952-1972) Eyveri Brendedj – (1887-1975) <u>AQSH</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining sakkizinchi prezidenti - (1972-1980) Lord Maykl Morris Killanin – (1914-1999) <u>IRLANDIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining to'qqizinchi prezidenti - (1980-2001) Markiz Xuan Antonio Samaranch – (1920-2010) <u>ISPANIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining o'ninchi prezidenti - (2001-2013) Graf Jak Rogge – (1942-2021) <u>BELGIYA</u></p>	
	<p>Xalqaro Olimpiya qo'mitasining o'n birinchi prezidenti - (2013 – h.v.) Tomas Bax – (1953) <u>GERMANIYA</u></p>	

**PER DE KUBERTEN
(1863-1937)**

**OLIMPIYA HALQALARINING
RANGLARI**

KO'K	YEVROPA
QORA	AFRIKA
QIZIL	AMERIKA
SARIQ	OSIYO
YASHIL	AVSTRALIYA

Per de Kuberten 26 yil Xalqaro Olimpiya qo'mitasining Prezidenti bo'lgan. Uni xizmatlariga yarasha “**Olimpizm otasi**” deb atashadi. Per de Kuberten vasiyatiga ko'ra Shveytsariyaning Lozanna shahrida dafn etilgan, yuragi esa Olimpiya shahrida marmar yodgorlik ostida dafn etilgan.

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

